

2.5 การติดตามประเมินผล

มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการสร้างความตระหนักโดยฝ่ายบริหาร จัดให้มีการติดตามประเมินผล เป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน มีการสร้างความตระหนัก จัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาชีพและการจัดอบรม และมีการติดตามประเมินผลโดยการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงาน และการประเมินผล เป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการปฏิบัติงานตามระเบียบ มีผู้ตรวจสอบภายในมาตรวจทุกปี มีการปฏิบัติงาน โดยได้ใช้โปรแกรมข้อมูลทางการเงินในการปฏิบัติงาน มีการติดตามผล ระหว่างการปฏิบัติงานหรือระหว่างการนำระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการบริหารงานและควรควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบการสอบย้อน และกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ประจำของบุคลากร

จากสรุปผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 การบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 5 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน มีการพัฒนาตามรูปแบบแนวทางที่ได้จัดทำขึ้น มีเพียงองค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยง ในเรื่องของการกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในระดับองค์กร และในเรื่องของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่จะเป็นกลไกในการระบุความเสี่ยงยังไม่ครอบคลุมเป็นปัจจุบันเท่าที่ควร จึงทำให้องค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยงยังมีปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นนี้มาปรับปรุงแก้ไขในวงรอบที่ 2

3. สรุปผลการดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 2

กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใหม่ แล้วนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในระดับกิจกรรม และนำมาปรับปรุงปัจจัยที่ใช้ในการระบุความเสี่ยง ทำให้องค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยงมีการพัฒนาขึ้น คือ หน่วยงานมีวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรมที่สอดคล้อง สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในระดับองค์กร มีกลไกที่เพียงพอในการระบุความเสี่ยงจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เป็นผลให้การดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในเป็นไปตามรูปแบบแนวทางที่กลุ่มผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ เกิดการพัฒนาครบทั้ง 5 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน และเป็นประโยชน์ในการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน การดำเนินการครบ 2 วงรอบ ทำให้การพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในเป็นไปตามรูปแบบแนวทางที่กลุ่มผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ ผู้บริหาร หัวหน้างาน ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารการควบคุมภายใน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องสมบูรณ์ครบทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก ตามระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มีการรายงานผลตามกำหนดเวลา มีการควบคุมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ขั้นตอนของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) โดยใช้กรอบ วัฏจักรการพัฒนาระบบ (The Systems Development Life Cycle : SDLC)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย ก่อนการพัฒนาพบว่าสภาพการดำเนินงานในการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญ ผู้บริหารทุกระดับ ไม่มีการควบคุมกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน การดำเนินงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ไม่นำวัตถุประสงค์ในระดับต่าง ๆ มาปฏิบัติ การติดตามผล ตรวจสอบ และรายงานผลไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นทั้ง 5 องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน

เมื่อมีการดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายใน โรงเรียนบ้านห้วยหินลับ ก็เกิดแนวทางในพัฒนาให้การบริหารการควบคุมภายในสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม

จากการดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายใน แนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการควบคุมที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนา คือ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมดูแล กำกับ ติดตามงานต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน จัดโครงสร้างการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน และประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความเข้าใจตรงกัน กำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาแต่ละคน และกรอบงานของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดระดับของความรู้ความสามารถที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานแต่ละประเภท โดยเป็นระดับความรู้ความสามารถทางการศึกษา

หรือประสบการณ์ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องใช้การประชาสัมพันธ์ในองค์กรทุกรูปแบบเพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับทราบแนวทางการทำงานของผู้บริหารที่ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต และมีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ โสวรรณี แห่่งหล้า (2553 : 177 – 188) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า หน่วยงานมีการมอบหมายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคคลเหมาะสม จัดทำคู่มือครูที่ได้พรรณนางานไว้อย่างชัดเจน มอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรพรรณนาลักษณะงาน ของบุคลากรทุกระดับไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอ้างอิงในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือการละเว้นการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง

2. การประเมินความเสี่ยง

แนวทางในการประเมินความเสี่ยงที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนา คือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันและสอดคล้องกันในระดับต่างๆภายในหน่วยงาน มีการประชุมเพื่อกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ประชุมชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อระบุงบปัจจัยเสี่ยงและแนะนำวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในกรณีต่าง บริหารและควบคุมความเสี่ยงร่วมกันและเป็นแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานและปัญหา สอดคล้องกับกับการศึกษาของ ณรินทร์ ชำนาญดู (2548 : 104-105) ได้ศึกษาการบริหารการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประเมินความเสี่ยง ควรร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน กำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง จัดประชุมเพื่อชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษา ในการระบุงบปัจจัยเสี่ยง และแนะนำวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในกรณีต่างๆ จัดให้มีการควบคุมความเสี่ยงร่วมกัน และส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งาน ปัญหา เพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง

3. กิจกรรมการควบคุม

แนวทางในดำเนินการพัฒนาด้านกิจกรรมการควบคุมที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ คือ ฝ่ายบริหารกำหนดกิจกรรมการควบคุมเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่ได้มาจากวิเคราะห์ร่วมกัน ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมการปฏิบัติงานทุกระดับ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ นำผลการประเมินการจัดกิจกรรมการควบคุมที่ได้มาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของนฤมล หลักคำ (2554 : 113)

ได้ศึกษา การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า แนวทางในการบริหารการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุม ควรนำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมการควบคุมอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับ ของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

4. สารสนเทศและการสื่อสาร

แนวทางในการพัฒนาสารสนเทศและการสื่อสารที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ คือ การจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่เพียงพอเหมาะสมเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน จัดลำดับความสำคัญของสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานศึกษา จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552 : 153) ได้ศึกษา การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องพัฒนาสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ และการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จัดลำดับความสำคัญของระบบสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศและการสื่อสารและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานในสถานศึกษารวมทั้งจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

5. การติดตามประเมินผล

แนวทางในการพัฒนาการติดตามประเมินผลที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ คือ มีแต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุมเป็นระบบ ประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงานและประเมินผลเป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ นำผลการประเมินที่ได้ไป

ปรับปรุง พัฒนา การควบคุมภายในของสถานศึกษา โดยจัดให้มีการระดมสมองเพื่อรับทราบ ปัญหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และควรจัดทำรายงานผลการ ประเมินผลต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี สร้างความตระหนัก ให้เกิดความมั่นใจ โดยจัดหา บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาชีพมาจัดอบรม สอดคล้องกับ การศึกษาของ นฤมล หลักคำ (2554 : 113) ได้ศึกษา การบริหารการควบคุมภายในด้าน งบประมาณของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า แนวทางในการบริหารการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุม ควร นำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมการควบคุมอย่าง เหมาะสม ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับของการปฏิบัติงานตามความจำเป็น อย่างเหมาะสม จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียน บ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมเกิดการพัฒนาและเกิดผลสำเร็จตามแนวทาง และรูปแบบที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ แต่ในองค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยงควร ให้ความสำคัญให้มาก เพื่อให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากที่สุด โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษา ให้ ความไว้วางใจแก่บุคลากรในการดำเนินการ ตามความถนัดและความเหมาะสม ให้โอกาส บุคลากรในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความ เสี่ยงเพื่อให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากการให้ความใส่ใจต่อบุคลากร ในสถานศึกษาในด้านการประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจในปัจจัย ด้านต่างๆที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามสถานการณ์ เพื่อจะได้กำหนดปัจจัยที่จะระบุ ความเสี่ยง ได้ถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น การประเมินความเสี่ยงเพื่อบริหาร จัดการกับการลดจำนวนของเด็กนักเรียนซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างประชากรของคนไทยที่มี จำนวนผู้สูงอายุมากกว่าวัยอื่น ๆ ความเสี่ยงที่เกิดจากค่านิยมของครูกับความต้องการทำงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ความเสี่ยงที่เกิดจากทัศนคติ จรรยาบรรณในการ ทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครูที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นต้น

1.2 นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจร่วมกันของมาตรฐานการควบคุมภายในสถานศึกษาแก่ครูและผู้บริหารใน โรงเรียนทุกขนาด เพื่อเพิ่มทักษะและความเข้าใจ ซึ่งเมื่อครูและผู้บริหารมีความรู้พื้นฐานที่ดีก็จะส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจสูงสุดของโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการควบคุมภายในสถานศึกษา ถ้าการวางระบบควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ จะสะท้อนถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการ โรงเรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานการควบคุมภายในอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถรับรู้ปัญหา สภาพการดำเนินงาน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบควบคุมภายในของโรงเรียนให้เหมาะสมตามบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการควบคุมภายใน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบควบคุมภายในสถานศึกษา กับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจของครู ภาวะผู้นำของผู้บริหาร